

ВІДСУК

офіційного опонента Кожолянка Георгія Костянтиновича на дисертаційну роботу Триняк Лілії Володимирівни «Покуття в етнографічних дослідженнях ХІХ -30-х рр. ХХ ст.» , подану на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.05 – етнологія.

Дисертаційна робота Триняк Л.В. присвячена дослідженню етнографічного вивчення українців Покуття у ХІХ - 30-х рр. ХХ ст. і є завершеним самостійним дослідженням. Обрана дисертанткою тема ще не була предметом окремого дослідження, а висвітлювалася лише фрагментарно. В українській етнографічній історіографії дослідження з етнографії Покуття поки що відсутні, досліджувались окремі питання лише в загальному контексті узагальнюючих етнологічних праць.

Позитивне враження справляє теоретична частина роботи, її структура. Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, поділених на підрозділи, висновків, списку використаних джерел і додатків. Зокрема, у розділі 1. Джерела, історіографічна та методологічна база роботи, вміщено матеріал підрозділів: Джерела дослідження , стан наукової розробки проблеми, методологічні основи наукової роботи. Авторка дисертації досліджує історіографічні матеріали за темою, які були опубліковані від ХІХ ст. до початку ХХІ ст.

У розділі 2. Початковий етап народознавчих досліджень на Покутті - у підрозділах: Покуття у розвідках іноземних дослідників кінця 18-середини 19 ст. Початок етнографічного дослідження Покуття вітчизняними вченими у 1820-х –на початку 1870 х рр. досліджено етнографічне вивчення Покуття, відповідного періоду.

У розділі 3. Етнографічне вивчення Покуття українськими дослідниками останньої чверті ХІХ – 30-х рр. ХХ ст. подано підрозділи: 3.1.Фольклористична діяльність Етнографічної Комісії НТШ та участь у ній

місцевої інтелігенції в останній чверті XIX - початок XX ст. 3.2. Етнографічні та господарсько-промислові виставки 1880-1912 рр. 3.3. Матеріально-побутова культура покутян у збірках музейних колекцій на сторінках періодичних видань 1920-1930-х рр.

У розділі 4. Традиційна культура Покуття у розвідках польських вчених останньої чверті XIX ст. 4.1. Культура та побут населення краю у науковій спадщині О.Кольберга , 4.2. Красознавчі та туристично-регіональні студії Покуття у розвідках польських вчених останньої чверті XIX -30-х рр. XX ст. досліджено традиційну культуру українців Покуття польськими вченими.

Висвітлення матеріалу здійснене за проблемно-хронологічним принципом, відповідає меті та завданням дослідження.

У вступній частині авторка навела достатньо аргументів для обґрунтування актуальності, наукової новизни та територіальних меж дослідження, зуміла розкрити сутність проблеми та її значущість, зазначено такі складові дослідження, як об'єкт і предмет, теоретико-методологічні засади, на якій проводилося дослідження.

В цілому ґрунтовно сформувано висновки дисертації. Вони досить повно узагальнюють результати власного дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що наукове дослідження, проведене на основі використання широкого кола джерел, які значною мірою вперше введені до наукового обігу, дозволило дисертантці висвітлити актуальні, складну та малодосліджену проблему

Дійсно уперше в українській етнологічній науці проведено комплексне дослідження вивчення вітчизняними і польськими дослідниками етнографії Покуття XIX ст. -30-х рр. XX ст.

Висновки, узагальнення, наукова інтерпретація та емпіричні матеріали дисертації можуть бути використані при підготовці навчальних курсів у вузах, оглядів, навчально-методичних посібників, для підготовки фахівців етнологів та істориків, а також для підготовки фундаментальних нарисів з

етнології західноукраїнського регіону та України в цілому. Поданий у дисертації фактологічний матеріал та наукові положення можуть бути використані для здійснення порівняльно-історичного аналізу розвитку етнографії різних регіонів України і різних етнографічних груп українців.

Констатую, що основні положення дисертації представлені на наукових конференціях, апробовані та викладені у фахових виданнях. Основні положення дисертації викладено у 5 наукових публікаціях, та 10 виданнях праць апробаційного характеру.

Автореферат дисертації відображає мету, завдання, основний зміст та результати дослідження.

Разом з тим поряд з загальною позитивною оцінкою дисертації висловлю і певні зауваження та побажання:

1. У вступі (стор. 18) зазначено «Сучасне суспільство тяжіє до модернізації традиційного життя та глобалізації усіх цінностей, з-поміж яких вагоме місце посідають етнічні». Як мені здається, тут подано досить ствердне і в той же час не зовсім правильне положення «глобалізація усіх цінностей».
2. У наступному абзаці стверджується необхідність «комплексного етнографічного вивчення « нації» (української). Але далі автор замінює окремі частини української нації на культурно-історичний масив (Покуття) і стверджує, що цей масив (Покуття) має власну багатогранну матеріальну і духовну культуру. Але ж на Покутті живуть не тільки українці, а і представники інших народів.
3. Певні зауваження є до визначення об'єкту дослідження (стор. 20), де вказано, що «об'єктом дослідження виступає традиційна та духовна культура населення Покуття», виникає питання, чи всього населення Покуття, чи тільки українців?

4. При визначенні предмети (стор. 20) дослідження авторка вказує, що у предмет дослідження входять «еволюції науково-методологічного пізнання етнографічного масиву вітчизняними та зарубіжними вченими, краєзнавцями та мандрівниками. На мою думку, краще було б написати: «еволюція науково-методичного **вивчення** етнографічного масиву вітчизняними та зарубіжними вченими, краєзнавцями та мандрівниками».
5. Мабуть, краще було розділити завдання дослідження (стор. 19) Етнографічної комісії НТШ та участь у ній місцевої інтелігенції в останній третині XIX – на початку XX ст., оскільки НТШ було створено у 1890 р. у Львові і не має воно відношення до всієї останньої третини XIX ст., а більше до кінця століття, чи до 90-х років XIX ст.
6. Також незрозумілим є завдання «висвітлити зміст етнографічних досліджень на Покутті, який представлений на сторінках періодичних видань 1920 р.-1930-х рр.», а матеріали періодичних витань більш раннього часу, не ставиться завдання вивчити. Адаже у вступі вказано, що «Третю групу джерел становлять публікації загальнокрайової та місцевої суспільно-політичної періодики, що виходила протягом 90-х рр. XIX - 30-х рр. XX ст.». Відповідно і у списку джерел є вказівка на періодичні видання XIX ст. та початку XXI ст. (позиції 300, 307 та ін.)
7. При визначенні хронологічних меж дослідження, вказано, що верхня межа «початок Другої світової війни...», але ж 1939 рік має 12 місяців. Краще було б позначити державну зміну підпорядкування території, а не просто вказати, що «з приходом радянської влади в Галичину завершився період комплексного вивчення краю та формувалась нова модель збору матеріалів». Дослідження авторкою велось по території Покуття, не по всій Галичині.

Разом з тим, висловлені зауваження і побажання суттєво не впливають на загально високий рівень виконаного дисертаційного дослідження.

Дисертація Триняк Лілії Володимирівни «Покуття в етнографічних дослідженнях ХІХ - 30-х рр. ХХ ст.» є завершеною науковою працею з етнології України, яка виконана на належному науково-методологічному рівні, відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.05 - етнологія.

Офіційний опонент, доктор історичних наук (спеціальність 07.00.05- етнологія), професор, голова Буковинського етнографічного товариства

Кожолянко Георгій Костянтинівч

Підпис доктора історичних наук Кожолянко Г.К засвідчую
секретар Буковинського етнографічного товариства
Л.В.Звенигородська

